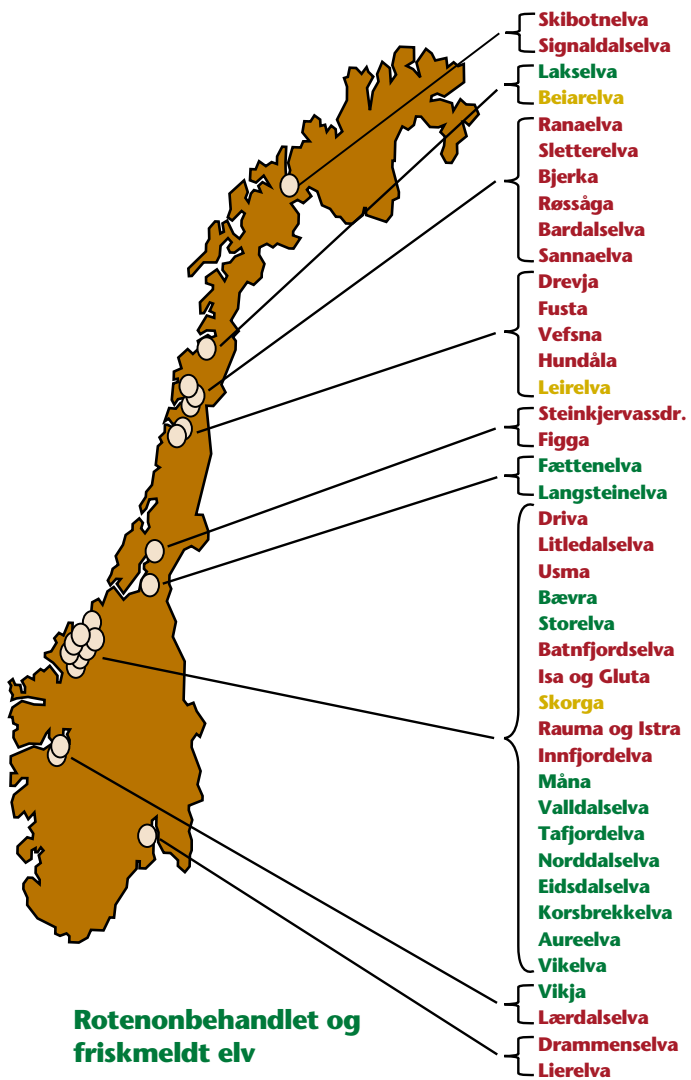

Status over Gyrodactylus salaris i norske vassdrag 1.4.2001

Rotenonbehandlet og friskmeldt elv

Rotenonbehandlet elv

Infisert elv

Fritt fram for frisk fisk

STATENS DYREHELSETILSYN

Har du spørsmål om «Gyro» og smittespredning kontakt Statens dyrehelsetilsyn ved fylkesveterinæren eller distriktsveterinæren i ditt distrikt.

www.dyrehelsetilsynet.no

Slik hindrer du spredning av Gyrodactylus salaris

Hva er Gyrodactylus salaris?

G. salaris er et bittelite dyr på under en halv millimeters størrelse. Med sine små klør setter den seg fast og spiser av laksungenes hud. *G. salaris* har stor formeringsevne og det kan bli opp til 10 000 stk av dem på en laksunge før den dør. Parasitten kalles ofte for laksedreperen eller bare «Gyro».

Hvorfor angår dette meg?

Effekten av denne sykdommen er så alvorlig at villaks i smittede elver er gått tapt. Hvis vi ikke gjør noe, kan fiske etter villaks i Norge bli historie. Derfor er det meget viktig at alle som ferdes ved elver og ferskvann vet hvordan de skal forholde seg. Vi må alle gjøre vårt for at parasitten ikke sprer seg til flere elver.

Hvor kommer *G.salaris* fra?

G.salaris har trolig forekommet lenge i baltiske elver i Finland og Russland, muligens også i øst-Sverige. Det ser ut som den baltiske laksen tåler parasitten bedre enn vår. I Norge ble parasitten påvist første gang i 1975 etter import av settefisk fra Sverige. Dette understreker hvor nøye vi må være ved flytting og utsett av fisk.

Kan laksen utvikle motstandsdyktighet?

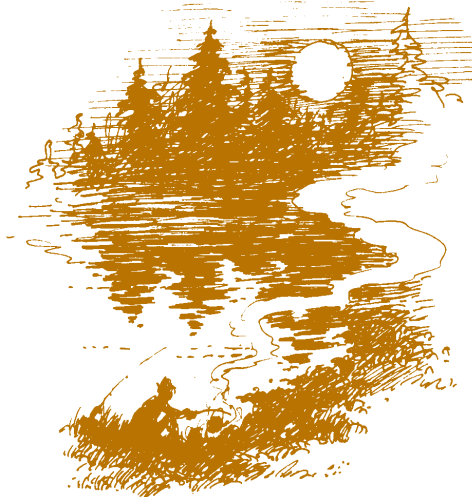
Den atlantiske laksen har svært liten motstandsdyktighet mot parasitten. Det er usikkert hvor lang tid det vil ta å utvikle en motstandsdyktighet som er så god at parasitten ikke truer vår laksebestand. Erfaring fra norske vassdrag med «Gyro»-infeksjon, er at parasitten fører til bortimot total utryddelse av laksen.

Hvordan sprer parasitten seg?

Parasitten kan spres med fisk, utstyr og vann fra smittede vassdrag og anlegg. De fleste spredninger av parasitten til nye områder i Norge har vært som følge av flytting og utsett av smittet fisk, men den kan også spres med utstyr som brukes i flere vassdrag. *G. salaris* er i stand til å overleve i flere dager i fuktige og varme omgivelser, f.eks. i plastikkposer, på død fisk, på annet emballasje og utstyr som vadere, garn, snører og håv. Det er ikke bare fiske-utstyr som kan føre med seg smitte, men alt vi bruker i og ved ferskvann: Gummibåter, madrasser, rafting, kajakk- og kanopadling. *G. salaris* er ikke så vanskelige å ta knekken på - bare man følger riktig prosedyre.

Dette må du ikke gjøre:

- Sett ikke ut levende fisk i naturen uten å ha klarert det med Fylkesmannen.
- Sett ikke ut fisk uten godkjent helse- og opprinnelsesattest fra veterinær.
- Vask og sløy ikke fisk på andre steder enn der du fanget den.
- Ta ikke med utstyr fra et vassdrag til et annet uten å tørke eller desinfisere det.
- SLÅ ikke ut vann i et annet vassdrag enn der det er hentet.

Dette er hva du skal gjøre:

Tørk nøye eller desinfiser alt utstyr som har vært brukt i en elv før du bruker det i andre vassdrag (*G. salaris* tåler ikke tørke).

Dette gjelder all fiskeredskap, båt, påhengsmotor, gummistøvler, klær, vannkanner mm.

Sørg for at alt får tørke i en minimumstemperatur på 20°C i minst to dager, eller

Varm opp i minst en time i en temperatur på over 60°C, eller

Dypfrys alt i minst en dag, eller

Desinfiser for eksempel med Virkon-S. Virkon-S fåes kjøpt på Felleskjøpet i pulverform, og løses opp i vann til en 0,5 - 1% løsning. Løsningen kan sprayes på utstyr og skylles av etter ca. 15 minutter. Erfaring har vist at dette ikke skader fiskeutstyret.

Krav til deg som har vært i utlandet og har med fiskeutstyr, båt eller annet utstyr som har vært brukt i vassdrag (ferskvann): Utstyret skal være desinfisert før du bruker det.

HUSK: All transport av vann og fisk mellom vassdrag fører til risiko for smitte.

Ikke vask og sløy fisk andre steder enn der du fanget den.

Ikke slå ut vann i et annet vassdrag enn der det var hentet.

